Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат
1931 сыл алтыннһы
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 34 (6482). | 1987 сыл. Кулун тутар 19 күнэ. ЧЭППИЭР | Сыаната 3 харчы.

Октябрь идеаллара советскай норуот уйгулаах олоҕун туһугар, социализм уонна эйэ туһугар үлэлиргэ ыҥыраллар. Өйбутун-санаабытын, дьулуурбутун, эрчиммитин бииргэ кэлим сыалга түмүөҕүҥ. Бу кыайтарбат-хотторбот күүһү биһиги иннибитигэр турбут саҥа соруктары быһаарыыга туһулуоҕуҥ. Октябрь революционнай дьыалатын достойнайдык салгыаҕыҥ!

(ССКП КК Ыҥырыытыттан).

ПАРТИЯ ЫҤЫРЫЫТА СҮРГЭНИ КӨТӨҔӨР

Оройуон үлэһиттэрэ ССКП КК Ыҥырыытын истингник сэҥээрэллэр уонна өйүүллэр

Дьоҥҥо кыахта биэриэххэ

ССКП Кини Комитетын Ыҥырыытын ааҕан баран мин биирдэ тохтуохпун баҕарабын, Ыҥырыыга чуолаан бу курдук этиллибит: «...дуоһунастаах дьон үлэтин хонтуруоллааһын, кинилэр дьоҥҥо отчуоттуулларын итиэннэ быыбарданалларын усулуобуйатыгар... үлэ коллективтарын олохторугар итиэннэ үлэлэриҥэр үлэһиттэр дьыалатыгар быһаарар сабыдыалы оҥорор ыахтаналларын курдук туох кыаллара барыта оҥоһуллуохтаах уонна оҥоһуллуоҕа». Ити олус дириҥ нэ хоһоонноох этии. Партия демократиялыы сайыннарыы бинир саамай дьоһуннаах соругун быһыытынан дьоҥҥо айымньылаахтык, бэйэлэрэ дьаһанан үлэлиллэриҥэр ыах биэриини көрөр эбит.

Маны этэн туран, өрөмүоннүүр- техническэй предприятиеҕа кэлин тахсыбыт уларыйыылар туспарынан аҕыйах тылынан кэпсиэн. Соторутаахыта тэрилтэбит уопсай мунньаҕар саҥа кииһини, С. М. Догордуровы, управляющайынан быыбардаатыбыт Кини кандидатуратын өйүүллэрин, биирилиллэрин туһунан онно үгүстэр эппиттэрэ. Станислав Михайловичка үлэни сөптоохтук сүрүннүүр, кыайыа-хотуо диэн эрэл улахан.

Көтөхтүппүт курдук, управляющай сыахтарынан үлэһиттэр, специалистар саҥааларын түмүүтэн, ким туох былааннааҕын ыйыталаһыыттан саҕаламмыт. Кини үрдүттэн ыйыы-кэрдии биэрэ олорбокко, дьоҥҥо үлэни тэриннэллэригэр, дьаһаналларыгар кыах биэрар баҕаламмын биһиригиттэн. Билигин сир айы салайыы итинник стиль биһиргэнэн эрэр кэмэ. Барытын бэйэтэ саба тута сатаабакка, уот аҕыттан специалистарыгар тиэрэһирэн, кинилэри хаҥатыан наада дии саныыбын.

Оттон биһиги, кииһибитин быыбардаабыппыт курдук кини үлэтин быһаччы салайсан барар ханнык да бырааппыт суох. Куоласпытын биэрдибит—ол аата толору итиэҕэлэ биэрдибит. Демократия күүһэ, мин саныабар, итиннэ сытар.

И. ЕРМОЛАЕВ,
өрөмүоннүүр- техническэй предприятие автоперевозкаҕа старшай инженерэ.

Профком хаан-уруу дьыалата

Бүгүн биһиги түргэтэтии курсугар тутаах пятилетка—уон иккис пятилетка сорудахтарын толоруута үлэлиибит. Кыһас кэм иһигэр экономиканы хаачыстыбаннай уларыйыыны киллэриххэ, иннибигэ бөҕө сыаналаһы үөскэтиэххэ наада. Бу сорук Октябрь 70 сылын достойнайдык көрсөр иһин социалистическай куоталаһыы иннигэр туруохтаабыт, онуу быһаарыы общественнай производствоҕа кыттар хас биирдии киһи дьыалаҕа тус сыһыаныттан тутулуктаабын туһунан Кини Комитет Ыҥырыытыгар төһөҕөлөөн бэлиэтиир.

Хас биирдии үлэһит эппиэтинэһин үрдэтиигэ биһиги маны тэҥнэстыыр комбинапытыгаабы профкоммут күһаҕана суох үлэлиир. Ол курдук, үлэ дьиссиплинэтин кэмиттэн кэмигэр рейдэлэри, бэлэбиэпкэлэри ыытан контуруоллуубут, олор түмүктэрин туһа пятиминуткаларга дьүүллэһэбит. Барыы сыахтаҕа, ол иһигэр биһиги нистэнэр сыахпытыгар эмиэ, үлэҕэ кытыы коэффициенна киллэрилиннэ. Үлэһит үлэ ритмик тутуһуута, күннэтэ төһөнү үлэлээбитэ, хас күн ыалдьан бэллэтиигэ олорбута учуоттанар. Ол иһин үлэ оҥорон таһаарыыта биллэрдик үрдээтэ. Ол эрээри куоталаһыыны тэрийиигэ иһитиннэрэн-биллэрэн иһин өссө да мэлтэх. Оттон күрэх былдьаһыы түмүгүн ыйынан эрэ таһаарыыны тутах дии саныыбын. Декада ахсын түмүллэрэ ордук кэдьүүстээх буолуо этэ.

Кини Комитет профсоюзтары үлэни-хамнаһы сыламтата суох тэрийээччилэриннэн буолалларыгар ыҥырда. Ити оттуһан биһиги профкоммут иннигэр улахан соруктар туралларын. Чуолаан, нистэнэр сыахха аҕыйах киһиннэн албэҥи оҥорон таһаарыы ситиһиллиэхтээх. Өскөтүн сыах үлэтин толору механизациялыыр буоллар, биллэрин 12 киһи толоро сылдьар үлэтин, түөрт да үлэһит толорор ыаҥа үөскүө этэ. Иннинэ оттуур профкоммут тэрийэр үлэтигэр итини учуоттуо диэн эрэнэбит.

Н. ЕВГРАФОВА,
кистэнньэр.

ДЬЫАЛАНАН ДАҔААСТЫАҔЫҤ

Хаан-уруу Коммунистическай партиябыт дойду олоҕор нэлэн аанар кэрдиис кэмнэргэ советскай норуокка быһаччы ыҥырыыта таһааран үлэни-хамнаһы көҕүлүүр үтүө үгэһэ салҕанар. Бу Ыҥырыы анардастыы ситиһиилэри эрэ эридьнэстээбэт, итиэҕэли-быһаҕаны норуокка чахчы партийнайдык сиэйдээн этэриэн уратылаах. Кырдьык даҕаны, үгүс кэтүнээ советскай партийнай үлэһиттэр үлэбит гуманитарэ ытыска уурбут курдук дьэҥкэтик ыйыллыбыттар.

Партия, Ийэ дойду 70 сыл устата сайдан кэлбит историческай кирбиилэрин санатан туран, аҕа көлүөнэтэр албан аатпаах суолларыттан кэлэн тутталлара, кинилэр аатпарын үйэлэргэ умнубакка ыҥыраллар.

Хоптоҕо нэһилиэгин олохтоохторо ыҥырыы хас биирдии тылын биһиргиллэр. Биһиги нэһилиэкпит советскай былааҫ сылларыгар сайдыыта—бу хаан-уруу Коммунистическай партиябыт норуот туһугар аҕалыы кыһамньыгын чаҕылхай туоһута. Билигин Хоптоҕоҕо үлэһиттэри ей-саҥаа, эт-хаан оттуһан нитиигэ толору кыахтар баалларын. Ол курдук, орто оскуола, оҕо музыкальнай оскуолата, интернат, кулууп, остолобуой, детсад, о. д. а. тыа сиригэр билиҥҥи көрдөбүлгэ эппиэттиир тэрилтэлэр коммунистическай нитиигэ үлэлиллэр.

Нэһилиэк социальнай сайдыытыгар Улуу Октябрь 70 сылын көрсө саҥа тутуулары ыытыы уонна үлэҕэ киллэрии былааннанар. Юбилейы көрсө 50 мнастаах автогараж, икки квартираллаах олорор дьиэ, запрвкалыыр станция үлэҕэ киллэриллиэхтэрэ. Итиинэ таһыынан 15 ыал дьиэ туттан киириэхтэрэ. 10 ыал дьиэлэрэ ытыкатуркаланыа, 800 погоннай метр штакетник оҥоһуллуо, тротуардары саҥардыахпыт.

Бары биир киһи курдук түмсэммит ессе төгүл ССКП ыытар политпатын биһиргирбитин уонна өйүүрбүтүн дьыаланан даҕаастыаҕыҥ.

Н. ДМИТРИЕВ,
Хоптоҕо сельскэй Советын исполкомун председателэ.

ЭРЧИМНЭЭХ ИЛИИНЭН

Болтоого отделениетыгар эр дьон фермаҕа ыанньыксыттыы тахсыыларга үтүө үгэскэ кубулүйбута ыраатта. Билигин фермаҕа сааһыран эрэр ыанньыксыт эр дьоннор эрэ буолбакка уолаттар эмиэ үлэлииллэр. Кинилэртэн «Кэскил» ферма ыанньыксыта Николай Михайлов буолар. Кини Виктор Платоновы уонна Николай Кривошапкины кытта фермаҕа бачыым көтөҕөн тахсыыларын ыла сылтан ордук кэм аастар. Ханнык да үлэҕэ сыстаҕас буолан бу уустук идэ кистэлэҥнэриттэн хайыы-үйэ элбэҕи билэ-көрдө. Билигин Михайлов—отделение бастыҥ ыанньыксыттарыттан биирдэстэрэ. Общественнай сүөһү кыстыгын аспыт бэнсэ ыйыгар хас биирдии фуражнай ыанньыттан 516 килограмм үүтү ыан былааныгар балтараа бүктэн ордугунан аһаран иһэр. Бу кэмиэ кини графигын толорботох ыйа суох. Холобур, аспыт ыйдааҕытын 7,6 бырыһыанын аһарда. Билигин кини бэлиэр бинир эрэ ыанах тореон турар. Ол да буоллар ыамы намталлат баҕалаах.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Снимокка: ыанньыксыт Николай Михайлов үлэтин кэмигэр.

Автор фотота.

БАЧЫЫМНААХТАР ҮЛЭЛЭРЭ

Өрөмүоннүүр- техническэй предприятие түөрт бастыҥ водителлэрэ ороһуон бары үлэһиттэригэр «Пятилеткаҕа—өрө күүрүүлээх, айымньылаах үлэнэ!» диэн ыҥырыы таһааран үлэлииллэр. Ыҥырыылаахтартан «КамАЗ-5320» маарканалаах автомашиналар водителлэрэ үүнүмүт сыл икки ыйыын куһаҕана суох кордөрүүлээх түмүктээтилэр. Николай Пермяков 88,4 тыһ. тонна-километрдаах үлэни оҥорон былааныын 26 бырыһыан аһарда. Таһаҕаһы тиэйии былааныын 127 бырыһыан толордо. Оттон ОАПХ советын уонна редакция көрүлээһиннэриниэн ыытыллар водителлэр куоталаһыыларын кыттыылааҕа Николай Пономарев 122 тыһ. тонна-километры оҥорон 457 тонна таһаҕаһы тиэйдэ. Кини быһаарыыларынан ортотунан 174—178 бырыһыан толортоото.

Петр Климов таһаҕас тиэйиитигэр былааныын 68 бырыһыан толордо, 96,5 тыһ. тонна-километр үлэни «Урал-5557» маарканалаах автомашинанан оҥорон былааныаммыт кирбиитин, бу кэрүгэтэ, 60 бырыһыан аһара түстэ. Василий Оконешников эмиэ итинник массыынанан үлэлээн икки ыйдаах былааннарын ыйаан толорбото.

Ыҥырыылаах түөрт водителлэр бу күннэргэ түтуу матырыйаалларын, чоду уонна отуу таһыыга үлэлииллэр.

В. ФИЛИППОВ.

Икки сыллааҕыны

«Якутмелиоводстрой» трест мехколоннатын коллектива Ийэ дойду бастыҥ коллективтара пятилетка икки сылын былааннарын Улуу Октябрь 70 сылын көрсө толороргө көтөхпүт көҕүлээһиннэрин истинник эйээн, бу кэрэ-бэлиэ датаны пятилетка саҕаланыаҕыттан 1431 тыһ. солкуобайдаах тутууну ыытан икки сыллааҕы былааны түмэн иһэрбинэн толорон көрсөргө үрдэтиллибит обязательстибо ылыммыта.

Коллектив үлэһиттэрэ ССКП КК советскай норуокка Ыҥырыытын үлэ һоҕуэр сылдьан көрүстүүлэр. Д. И. Поисеев бригэдэтэ Нуотара үрэҕэр үлэҕа астарар. Бу интернациональнай бригэдэ таҥуу үлэһиттэриэн Е. Бурбулис уонна В. Новгородов буолаллар.

И. И. Неустроев бригэдэтэ Нуойаан сиҥигирдэр систематын тутуута үлэлиир. Бу күннэргэ 3 км-у сүүрдэр турбаны таҥнылар.

Чураапчы куолун уутун таҥымын хонтуруоллуур сыһыты тутан үлэҕэ киллэрии—ПМК Улуу Октябрь 70 сылын көрсө туруоруммут соруктарыттан биир бөччүмнаахтара. Бу сыһыт саалларга түһэриллиннилэр.

Үлэһиттэр олороллорунар анаан тутуулар икки квартираллаах дьиэ көтүдэ бүтэн, кырыысата шиферинэн бүрүллэн эрэр.

ССКП КК Ыҥырыытыгар ситимэ өссө күүһүртэ.

П. МИШКИН,
ПМК начальнига.

Шефтээхтэр— Кыстык Кугдаҕа

Кулун тутар 13—15 күнүгэригэр биллэриллибит шефтээх тэрилтэлэр отделениеларга көмөҕө маассабай тахсыыларыгар райпотребобщество коллектива активнай кыттыыны ылла. Техникаттан куттал суох буолуутугар инженер О. Г. Степанов салалтатынан 10 үлэһит «Мынчаҕайы» сопхоз Болугурдааҕы отделениетын Кыстык Кугда ферматын коллективыгар комолестүүлэр. Сайылыктар булуустарыгар аһаан муус ыллылар, хотоннор хаардарын түһэрдилэр.

Кэхтээх үлэҕэ слесарь А. В. Городецкай, электрик Я. С. Охлопков активнайдык кыттыныылар. Комсомолкалар Н. Попова уонна Н. Данилова ханнык да үлэттэн чаҕыйбат үлэһит дьон буолаллара кэрдэрдүлэр.

М. МАТВЕЕВА.

Сиэрпэ уонна Өтүйэ союзтара

Сайдан, кэҥээн истин

Уон сыллааҕыта Саха сирин соҕуруу өттүгэр территориальнай-производственнай комплексы тутуу үгэннээн бара турдаҕына, Нерюнгрига Чурапчы оройуонун үлэһиттэрин бастакы делегацията кэлбитэ. Бу дьоҕус делегация кэлэн истин нерюнгрилэрдэриттэн, кэпсэтиилэриттэн уонна дуогабар түһэрсиилэриттэн саҕаламмыта промышленнай уонна тыа хаһаайыстыбатын коллективтара ыкса доҕордоһуулара, бэйэ-бэйэлэрин өйөһүүлэрэ, хардарыта көмөлөсүһүүлэрэ. Биһиги бу доҕордуу сибээһи күндүттүк саныыбыт, кини туттабыт. Аасыт уон сыл устатыгар Нерюнгри куорат уонна Чурапчы оройуонун доҕордоһуулара бөҕөргөөтө уонна дириҥ ис хоһоонноммо.

Мин бу ыстатыйаҕа аасыт уон сылга Нерюнгри куоракка туох улахан уларыйыылар тахсыбыттарыгар, икки доҕордуу коллективтар хардарыта сыһыаннаһыыларыгар туох үтүөгэйдэр баалларыгар тохтуохпун баҕарабын.

Чурапчы оройуонун делегацията аан бастаан кэлэригэр бу дойду сиэрэ-сэбэрэтэ оччо-бачча уларыйа илик этэ: билиҥҥи элбэх таас дьиэлэрдээх бэртээхэй куорат бастакы мас дьиэлэрдээх кварталлара тутулла турара, суол-иис саҥа оҥоһуллара, үгүс производственнай объектар акылааттара түһэриллэллэрэ, дьон-сэргэ үгэннээн кэлэ турара. Оччолорго Саха сирин соҕуруу өттүн тутааччылара партия XXV съеһин уураахтарыгар этиллибит ТПК тутуутун саҕалыырга, Тында — Беркакит тимир суол линиятын тутарга, Нерюнгритааҕы чохтоох разреһы, байытар фабриканы, Нерюнгритааҕы ГРЭС тутуутун тэнитэргэ диэн баараҕай программаны олоххо киллэрэргэ дьулуһаллара.

Нерюнгри билигин күүскэ тутулла, күннэтэ тупса турар куоракка кубулуйда. Бөдөҥ панеллары оҥорор завод үлэҕэ киириэҕиттэн уонна тутуу деталларын биэриэҕиттэн куорат күүскэ тутуллар, дөбөҥнүк уларыйар буолла. Ити барыта тутааччылар дьулуурдаах үлэлэриттэн, партия сорудаҕын толоруута дьулуһуулларыттан ситиһиллибитэ.

Эдэр куоракка бүгүн доҕордуу Чурапчы оройуонун аатын сүгэр сиппиттэ хоппут тутуулардаах уулуссаны эмиэ көрөбүт. Бу уулуссаҕа элбэх олорор дьиэлэр, маҕаһыыннар, орто оскуола, 12 №-дээх профтехучилище корпустара, «Шахтер» спортивнай комплекс, детсадтар, о. д. а. бааллар. Чурапчы уулуссатын аата куорат автобустарын сырыытын үгүс маршруттарыгар суруллар. Онон Нерюнгрига «Чурапчы» диэн ааты күннэтэ элбэхтэ истибит, ааҕабыт.

Нерюнгрины кэлэр кэскилэ куоратынан сааһыыр соҕо ааттыыллар. Чохтоох комплексы тутуу бастаҥы этаба түмүктэннэ. Мантан тимир суол саҥа линията хоту диэки хардыылыыр, таас чохтоох сир баайдара аһыллаллар. Биир оннук Токо оройуонугар көстүбүтэ олус элбэх сапаастаах буолан тахсыбыта. Итиннэ олоҕуран Дальнай Востоктааҕы чох-металлургическай базата тэриллиэҕэ. Денисовкаҕа, Чульманҥа чох шахталара тутуллуохтара. Таежнай — Денисовскай хайа-байытар комбината баар буолуоҕа. Нерюнгритааҕы ГРЭС иккис уочарата, Нерюнгри куорат салгыы тутуллуохтара. 2000 сылга диэри манна сылга 30 мөлүйүөн тонна бастыҥ хаачыстыбалаах чох хостонор буолуоҕа. Итилэр, эмиэ аасыт сылларга курдук, норуоттар доҕордоһууларын барамматах-хоромнот идеяларын олоххо киллэриинэн доҕуһуолланан доҕордоһуу айар күүһүнэн тутуллуохтара. Доҕордуу дьон өй-санаа өттүнэн өйөбүллэрэ эмиэ улахан оруолу ылыаҕа. Чурапчы оройуонун үлэһиттэрин доҕордуу өйөбүллэрэ сүдү соруктары толорууга күүс-көмө буолуохтара.

Билиҥҥи доҕордуу буоламмыт, ити сырдык идеянан кынаттанан буоламмыт, хаһан баҕарар күүстээхпит, модун санаалаахпыт, айар-тутар дьарыктаахпыт, сир үрдүгэр эйэ дьылата бөҕөргүүрүн иһин туруулаһабыт. Бу аасыт уон сылга доҕордуу сибээһи тутуһууга, шефтэһиини тэнитэн хардарыта көмөлөсүһүүгэ тугу оҥордубут, тугу кыайан ситиспэтибит?

Промышленнай куорат уонна тыа хаһаайыстыбатын оройуона хардарыта шефтэһиилэрэ сыл аайы дуогабар түһэрсиинэн кэҥэтиллэн уонна ис хоһооно дириҥэтиллэн испитэ. Чурапчы оройуонун совхозтара Нерюнгри куорат предприятиеларыгар уонна тутар тэрилтэлэригэр сыһыарыллыбыттара. Шефтэһэр коллективтар хардарыта сылдьыһыылара тэриллибитэ. Истиҥ уонна өйдөһүү быһыытыгар-майгытыгар буолар көрсүһүүлэргэ хардарыта көмөлөсүһүү соруктара уурулаллара. Ол курдук нерюнгрилэр тутуу матырыйаалларынан, сырьенан, техниканан көмөлөһүүлэрэ сылын аайы кэҥээн испитэ. Ону таһынан тыа сиригэр ыытыллар сезоннай үлэлэргэ улахан илиинэн көмөлөһүү эмиэ үгэскэ кубулуйбута. 1983 сылтан саҕалаан сыл аайы от хомуурун кэмигэр 18—24 массыыналардаах мобильнай механизированнай этэрээттэр баран үлэлээһиннэрэ тэриллибитэ. Ити этэрээттэр күүстэринэн 2500—3000 тонна ситиэс бэлэмнэнэр буолбута, суоллары тупсаран оҥорууга көмөлөспүттэрэ. Сайын сүөһү хотонноруун оройуонһиэһиигэ кыттаалара. Механизатордар үлэлэрин салайыыга сылын аайы баран Т. Т. Слепцов элбэх сыратын биэрбитэ. Шефтэһэр коллективтар күүстэринэн Золотинкатааҕы перевал-базаттан совхозтарга аналлаах комбикорму таһыы сыллата тэрээһиннээхтик ыытыллар. Кэнники кэмҥэ ортотунан 1200—1500 тонна комбикорм миэстэтигэр тиэрдиллэр буолла. Итини таһынан сезоннай үлэлэргэ олохтоох профтехучилище үөрэнээччилэрэ баран көмөлөһөллөр.

Сыллата атыы-эргиэн эйгэтигэр көмөлөһүү оҥоһуллар. «Нерюнгриуголь» уонна 595—ТМП ОРС-тарынан Чурапчытааҕы райпоҕа 200 тыһ. солкуобайдаах араас табаар атыыга биэриллэр. Итини таһынан биирдиилээн дьоҥҥо 15-тии автомашина, 30-туу мотоцикл атыыланаллар. Соторутааҕыта ити ОРС-тар Чурапчыга тутуллар остолобуой оборудованиеларын, 100 газовай баллоннары биэрдилэр. Олохтоох шефтэһэр коллективтар совхозтарга түөрт МАЗ уонна КрАЗ автомобиллары тутардылар. Шефтэһэр коллективтар күүстэринэн Чурапчыга спортивнай комплекс, Мындаҕаайыга санаторий-профилакторий тутуулара ыытыллар. Былырыын маарыын кыстыкка Чульманнааҕы АТП оройуон совхозтарыгар 500 тонна оту тиэйдэ, аасыт сыллаахха 200 тонна от тиэйиллибитэ.

Шефтэһии материальнай-техническай эрэ өттүнэн олоҕурара буоллар, олус кэмчи буолуох этэ. Өй-санаа, хардарыта өйдөһүү өттүнэн өйөбүл, культурнай сибээстэһии доҕордоһуу биир сүрүн сылдьан буолар. Сыллата буолар ыһыахтарга, куоракка тэриллэр бырааһынньыктарга делегацияннан ыҥырыллыбыттааҕын хаһан баҕарар күндүлээр уонна күүтүүлээхтэр. Итилэринэн доҕордоһуу сибээһэ бөҕөргүүр.

Нерюнгри уонна Чурапчы производствоҕа бастыҥнарыгар лауреаттар ааттарын иҥэрии үтүө үгэһэ олохтонно. 1977 сыллааҕы Чурапчы оройуонун бастакы лауреаттарынан Нерюнгриттан бульдозерист Ф. И. Волгин, шофер И. Л. Скрипниченко, болуотунньуктар бирагадьыырдара А. М. Ковалько, оттон Нерюнгри бастакы лауреаттарынан Чурапчыттан сүөһү көрөөччү Г. П. Дьячковскай, маһыныксыт Е. Н. Григорьева, сылгыһыт С. Н. Москвин буолбуттара. Ити курдук уон сыл устата икки өттүттэн отуттуу киһи лауреат үрдүк аатын сүкпүттэрэ. Лауреат аатын ылбыттарынан шоферлар И. Л. Скрипниченко, А. Ф. Фогель, экскаваторщиктар Ю. П. Парфенов, А. Ф. Иванов, тутааччылар А. П. Мионая, Н. В. Сироткина, энергетиктар В. Б. Алюлис, А. Н. Герасимов билигин даҕаны үрдүк көрдөрүүлээхтик үлэлии сылдьаллар.

Промышленнай Нерюнгри куорат үлэһиттэрэ тыа хаһаайыстыбалаах Чурапчы оройуонун үлэһиттэрин кытта доҕордоһуулларынан киэн тутталлар. Кинилэр бу доҕордоһуу салгыы бөҕөргүүрүн, ис хоһооно өссө сайдан, кэҥээн иһэрин туһугар кыһаналлар. Улуу Октябрь норуоттарга аҕалбыт көҥүлүн сырдык күнүн аанынан интернационализм идеялара кыайа-хото турдуннар.

П. ФЕДОРОВ,
народнай депутаттар Нерюнгри куораттааҕы Советын исполкомун председателэ.

Комсомольскай олох

Эбээһинэстэн куотуналлар

Комсомол үбүн средстволарын үөскэтэр киириилэригэр биир сүрүннэринэн чилиэнскэй усунуостар буолаллар. Комсомольскай органнар усунуоһу сөптөөх кэмҥэ төлөөһүнү хонтуруоллуох тустаахтар. Аахсыллар биричиинэтэ суох үс ый устатыгар чилиэнскэй усунуоһун төлөөбөтөх ЫБСЛКС чилиэнин туһунан боппуруос маҥнайгы сүбэтэх комсомольскай тэрилтэҕэ дьүүллэниллиэхтээх.

Оройуон комсомолецтара ис-сокуоннай үлэни тутуһар балачча үлэлииллэр. Ол эрээри уопсай үлэни атахтааччылар, тосту уларытыыны киллэриигэ ыарахаттары үөскэтээччилэр билигин да бааллар. Кинилэр кимнээхтэрий?

«Мугудай» совхозтааҕы комсомольскай тэрилтэ түөрт сыахтааҕы тэрилтэтин түмэр. Аасыт сылга кинилэр үс эрэ ыйга толору отчуоттаабыттар. Онтон атын ыйдарга биирдии-иккилии тэрилтэ усунуостарын төлөөбөтөхтөр. Алтынньыга уонна от ыйыгар совхоз комсомольскай тэрилтэтэ отчуоттуу да сорумматах. Совхоз комсомолецтарын биир ыйдаах усунуостара ортотунан 390 солк. буолларын учуоттаатахха, сыл устата үбү былааннааһыныгар, отчуоттааһыҥҥа райкомол туһаайаах үлэһиттэрэ аҥардас «мугудайдартан» тобулаах эрэйиргэ киирэн тахсыбыттарын сэрэйиэххэ сөп. 1987 сыл кулун тутар 1 күнүгэр туруорсунан 24 комсомолец учуоттан уһуллалларын «умнан» дойду араас муннуктарыгар үөрэнэ, үлэлии барыталаабыттар. Үгүстэр аадырыстара биллэр, ирдэбил суруктар ыытыллыбыттар эрээри билиҥҥитэ аҕарда да, эппиэт да мэлигир.

«Агропромстрой» маҥнайгы сүбэтэх тэрилтэтигэр 36 комсомолец учуокка турар. Бары биир түһүмэхтэн хамнас аахсар үлэһиттэр. Ол үрдүнэн тохсунньуга уонна олунньуга аҥардара эрэ усунуос төлөөбүт. Бу тэрилтэ секретара И. Дегтярев быйыл саҥа талыллыбыта. Онон саҥа секретарь дьааланы урукку хаатыылан уһуннарбакка, эрчимнээх дьаһаллары ылара наада.

Туох барыта тэҥнээтэххэ биллэр. Куһаҕан үлэ эмиэ. Аасыт сыл төрдүс кварталын түмүгүнэн ыытыллыбыт ревизияҕа оройуон үрдүнэн сороҕотобун пастомит «Коммунизмэр-то» маҥнайгы сүбэтэх тэрилтэтэ (секретарь А. Попов) ис-сокуоннай үлэҕэ кэннинэн бастаабыт. Билигин да ити «үтэһиниһыктыбакка» олорор.

Комсомольскай тэрилтэлэргэ усунуостарын төлөөбөт комсомолецтары дьүүлгэ туруорбаттар. Уонна секретардар: «төлөөбөт дьону хайыахпытый».— диэн муҥатыйаллар. Уоһа ааттаммыт комсомольскай тэрилтэлэргэ ис-сокуоннай үлэ мөлтөҕүн партийнай тэрилтэлэр секретардара, коммунистар, ыра табаарыстар көрө-билэ сырыттахтара. Кинилэр тоҕо орооспотторуй?

Усунуоһу төлүүр эбээһинэстэрин толорботон куотунар комсомолецтарга биир түгэни санатыаны баҕарыллар. Былырыын комсомолец С. ый ахсын усунуоһу төлүүрүн «умнара» этэ. Бииргэ үлэлиир табаарыстара уопсай мунньахха кини ити быһыытын сытыы критикаҕа туруорбуттара. Онтон ыла С. умнуган аатырбыт сураҕа иһиллибэт.

«ЫБСЛКС чилиэнинэ ЫБСЛКС Устаабын билиэх, коммунизмы тутууга активнайдык кыттар, комсомольскай тэрилтэлэтэн биирдэстэригэр үлэлиир, комсомол быһаарыыларын толорор уонна чилиэнскэй усунуоһун төлүүр Советскай Союз ханнык баҕарар эдэр киһитэ буолуон сөп».— диэн этиллэр ЫБСЛКС Устаабыгар улаханнык быраһыактарыгар. Итини санатан туран, ЫБСЛКС райкомун бюрота туһаайаах тэрилтэлэр секретардарыгар И. Дегтяревка, А. Поповка уонна М. Толстоуховаҕа Устаабынан көрүллэр миэрэлэри тутунна.

«СО» корр.

Биһиэхэ эппиэттииллэр

Олох-дьаһах оҥотуугэн хааччыйыы производственнай управлениетын фотографтарын — Е. Кириллин, И. Дегтярев, Р. Сивцев **«Дьаһал ылары эрэйэбит»** диэн суруктара хаһыат бу дьыл олунньу 12 күнүнээҕи нүөмэригэр бэчээттэммитэ. Онно Чыаппараҕа оройуонтан өҥө оҥоро тиийээччилэргэ биирдиилээн дьон да, салалта да өттүттэн болҕомтолоох, культурнай сыһыан суоҕун туһунан суруйбуттара. Оҥуоха сельсовет исполкомун секретара А. С. Левина маннык эппиэттээтэ:

«Сигнал сүнньүгэр культура үлэһиттэрин кытта кэпсэтии ыытылынна. Кулуун күнүһүн аһаҕас буолуохтааҕа ыйылынна. Өҥө оҥоро тиийбиттэргэ культурнайа суох сыһыаннаспыт кулуун уус уран салайааччытыгар Борисоваҕа ыйыы оҥоһулунна. Управление Бахсытааҕы приемнай пуунун сэбиэдиссэйэ Ефремова кииниктин өҥө оҥоро кэлээччилэргэ ардаттан үлэлиирэ сөптөөх дьаһал-уоту булларыгар сорудахтанна. Фотографтар кэһилиэх салалтатын аадырыһыгар критикалара сөптөөх болҕомтоҕо ылылынна».

● *Алын бэчээти көрүү*

Эркин хаһыатын туһунан өссө биирдэ

Оройуон үгүс коллективтарыгар эркин хаһыата туруорулабут сыалы-соругу ситиһиигэ дьону түмэр, тэрийэр оруолун сүтэрдэ. «Эркин хаһыатын бойобуой тыыннааҕа» диэн ыстатыйа биһиги хаһыаппытыгар бэчээттэммитин да кэннэ миэстэлэргэ «ыйгыс» тымматылар. ССКП райкомун пропагандаҕа уонна агитацияҕа отдела эркин хаһыаттарын үлэлэрин анлии-сабалыы илик.

Биһиги билиҥҥи оройуон киинин сорох тэрилтэлэригэр ыстык саҕаланыаҕыттан таһаарыллыбыт эркин хаһыаттарын ырытыаҕыҥ. Илиибитигэр — өрөмүөнньүүр-техническэй предприятие «Юность» диэн хаһыатын үс нүөмэрэ. Балартан биирдэстэригэр даҕаны коллектив үлэтигэр баар итэҕэстэр уонна кинилэри хайдах ыынан туоратар туһунан, тыыл аҥарын даҕаны булуон суоҕа. Ол тоҕото өйдөнөр. Хаһыаттар улахан быраһынньыктарга таһаарыллыбыттар. Дьэ онон, ырдьык, дьону критикалыырга сүөргү курдук.

Коркин Ф. Н. уонна Местникова А. Д. биирдии заметкалары суруйбуттар. Ити—хайҕаллаах дьаала. Ол эрээри кинилэр аҥардас бастыҥ үлэһиттэри ааттааһыннан эрэ муҥурдаммыттара тутах. Ситиһиинэн дуоһуйан бэйэ-бэйэни хайҕааһын, хардарыта эҕэрдэлэһии... Үлэһиттэри кинилэригэр соруу туруоруу эрэ суох.

Бу нүөмэрдэргэ өссө маннык бэлиэтээҕи баҕалааллар: инники ыстатыйалары (хаһыат аҥарын кээмэйэ) республика, ким хаһыаттар ыстатыйаларыттан, эбэтэр эмиэ хаһыат аҥарыгар үһүн хоһоону устар эбиттэр. Олору үлэһиттэр ааҕаллара да сарбах. Кэннэрү киэргэл курдук көрөн эрдэхтэрэ. Дьиҥэр, бу тэрилтэҕэ эркин хаһыата сырдатара элбэх ээ. Холобур, оройуонҥа ыҥырылаах түөрт водителин куоталаһыытын сырдатан, атыттары күүрээннээх үлэҕэ кыһытыан тоҕо сатамматый? Бу бэлиэтээһиннэри партийнай тэрилтэ секретара К. И. Федоров учуоттуо диэн эрэнэбит.

«Якутмелиоводстрой» хозрасчетнай участогын ааҕы «Мелиоратор» диэн эркин хаһыата эппэ быраһынньыктарга эрэ таһаарыллар. Атын хаһыаттартан уратыта диэн кыччыкааны туруорууга буолар. Саҥа дьылга анаммыт нүөмэргэ «Тымныы оҕонньор харахынан» диэн рубрика анньынан үлэ дьиссипилиинэтин кэһээччилэр, общественнай баайга-дуолга хоһууннук сыһыаннаһааччылар тустарынан суруллубут. Ол эрээри критика чочуу аадырыһа суоҕа кими кэлдьүүһүн соппут. «Автопарк үлэтэ хонтуруолламмат. Механизатордар таҥнаабыттарынан айбардаһаллар. Көҥүл сылдьыы, ордук-хоһу туттуу бу тэрилтэҕэ үгэскэ кубулуйда». Ким таҥнаабытынан айбардыыр? Ким көҥүл сылдьарый? Биллибэт ээ. Оттон биһиэхэ чуолкай аадырыстаах, итэҕэстэр уонна кэтүттүүлэр бирикиинэлэрин, олору туоратар ньымалары ааттыыр принципиальнай критика наада. Уоскуйбат буолуу тыынынан өйүүр критика. Инициатива итинниги партийнай тэрилтэ секретара В. В. Попов ирдиэ диэн эрэниэҕи баҕарыллар.

Оройуон норуотун хаһаайыстыбатын араас салаа үлэлэригэр итэҕэстэр элбэхтэрин ким барыта билэр. Тиэрдиллибит сорудахтар ардыгар туолбаттар, оҥоһуллар бородуукцийа хаачыстыбата мөлтөх, общественнай бэрээдэги кэһии, холуобунай буруйу оҥоруу таһаарыллара турар. Бу барыта сүрүннээн хитэр-өйдөтөр үлэ мөлтөҕүттэн буолар. Онон үлэ коллективтарыгар эркин хаһыатын бойобуой тыыннааҕын, дьиҥнээхтин, большевиктыы үлэлиирин булгуччулаах буолла. Оттон бэл оройуон кииниигэр «Якуткоммунэнерго» курдук улахан тэрилтэлэргэ эркин хаһыата буолбатыгар даҕаны суох. Бу кыһыаргэ эркин хаһыата хайна суох сирдэригэр ону тэрийиини саҕалыахха. Ити совхозтарга эмиэ сыһыаннаах.

Л. УНАРОВА.

Тутууга—тэтими, хаачыстыбаны!

Деловой маһы соҕотуопкалыыбыт

«Якутагропромстрой» мехколоннатыгар тутууга таас матырыйааллары туһаныыга бастакы хардыылар оҥоһуллан эрэллэр. Таас тутуу кээмэйэ сылтан сыл аайы улаатан иһиэхтээх. Ол эрээри саҥа матырыйааллары туһаныы маһынан тутуу кээмэйин чугастааҕы сылларга сарбыйыа суоҕа. Маһынан тутуллар производственнай даҕаны, социальнай даҕаны объектар ахсааннара аҕыйаабаттар. Холобур, былырыын мехколонна барыта 5518 кубометр деловой маһы соҕотуопкалаабыта. Итинтэн 4244-түн пилоцехтарыгар эрбэтэн араас матырыйааллары оҥорбута. Бу 3186 тыһ. солкуобайдаах тутар-таҥар үлэлэри ыытарга көмөлөспүтэ.

Тутуу тэтимэ уонна хаачыстыбата сыл бастакы ыйдарыгар мас хайдах кэрдиллэн собуостанарыттан, пилоцехтарга таһастанарыттан улахан тутулуктаах. Сыллааҕы былааны толоруу оҥкула бу кэмҥэ уурулллар диэтэххэ, букв. алҕас буолуо суоҕа. Ол иһин мехколонна бу үлэҕэ ураты болҕомтотун уурар.

Олохтоох мас матырыйаалы бэлэмнээһиҥҥэ былырыыҥҥы сэрүүктэр өссө улаханнар. Ол курдук, үлэҕэ киириэхтээх объектарга 2232 кубометр пилоцех бородуукуйата (араас кээмэйдээх хаптаһыннар, бруустар, о. д.) наада. Оттон салгыы тутуллар объектарга аныгы төгүрүк маһынан 3237 кубометр соҕотуопкаланан площадкаларга таһыллыахтаах. Итини таһынан саппаас быһыытынан 2735 кубометр бэлэмнэнэрэ былааннанар.

Маһы барытын деляналарга охторон лесовозтарынан тиэйии, пилорамаҕа таҥастааһын, ол кэнниттэн тутуу площадкаларыгар таһыы араас өрүттээх тэрийэр үлэни, үгүс күүһү-кыаҕы эрэйэр. Сыл саҕаланыаҕыттан мехколонна күүһүнэн барыта 3307 кубометр мас бэлэмнэнэн пилоцехтарга уонна объектарга таһылынна. Билигин оройуон кииниттэн 75—80 километрдаах Буор Ураһа уонна Туоллугу деляналарыгар Д. Д. Седалищев уонна В. И. Моисеев салайааччылаах мас соҕотуопкалааччылар биригээдэлэрэ үлэлииллэр. Кинилэр маһы сыһыыга киллэрэн эстакадаларга чөмөхтүүр түөрт тракторлаахтар. Оттон бэрэбинэлэри тиэйэн кэллэрэргэ алта лесовоз-автомашина, икки Т-130 трактор сылдьар. Лесовозтар водителлэриттэн ордук элбэх маһы киллэрбит Виктор Иванович Чичигинаров уонна Николай Васильевич Макаров кыталаһыыта бастаан иһэллэр.

Кыһыҥҥы суол сабаллара чугаһаата. Оттон тиэйэр-таһар үлэлэр тэтимнэрэ билигин да бытаан. Ону түргэтэтэр сыалтан водителлэри биир нэрээккэ киллэрэн кинилэри кытта коллективнай дуогабар түһэристибит, былааны толоруута айыыннан бириэмийэлээһин бэрээдэгэ олохтонно. Кулун тутарга шоферлар уопсай күүһүнэн 1700 кубометр маһы таһыахтаахтар. Бу саҕалааһыны өссө тупсаран, чочуйан дьону коллективнай өйгө-санааҕа иитэр, үлэ бүтэһиктээх түмүгэр интэриэстиир сыалынан салгыы үлэлиэхпит.

Ф. Ф. Константинов, К. К. Павлов салайар пилоцехтарыгар олунньуга барыта 467 кубометр мас эрбэннэ. Билигин кинилэр түбүктэрэ хаһааҥҥытааҕар да элбээбит кэмэ. Коллективтар үлэ оҥоруутугар үрдэтии саҥа кыахтарын көрдүүллэр. Тоһо кыаллыарынан элбэҕи оҥорон таһаараары баланстан сыллыйар графигынан киирдилэр. Онон пилоцехтар нэдиэлэҕэ биир да күн тохтообокко үлэлиир бэрээдэктэрэ олохтонно.

И. ПОПОВ,
«Якутагропромстрой» мехколоннатын кылаабынай инженерэ.

УС ТУТУУГА

Д. Адамов салайар тутуутун биригээдэтэ үс сиэнинэн үлэлиир. Оройуон киинигэр икки 12-лии квартиралаах олорор дьиэлэри тутууга уонна Болтоҥоҕо хотон тутуутугар. Олорор дьиэлэргэ биирдиилэригэр 360 тыһ. солк. үлэ толоруллуоҕа.

Тутааччылар үгүстэрэ ыччаттар уонна комсомолецтар. Кинилэр наставниктар И. Н. Никутов уонна И. Е. Попов үтүө сүбэлэригэр тирэҕирэн идэлэрин баһылыыллар.

«СО» корр.

Норуот дозорнайдара үлэлииллэр

Субуруускай аатынан совхозтааҕы народнай хонтуруол группата (председатель И. Я. Чичигинаров) отделениелары кэрийэн фермаларга сүөһү аһылыгын ороскуоттааһыныгар, кээмэйдээн аһатыыга кэмиттэн кэмигэр рейдэлэри оҥорор. Сотоутааҕыта Лахалдьыга 172 ынахтаах сүөһү турар «Кэскил» ферматыгар рейдэ ыытылынна. Манна фуражирынан быйыл уон биирис сылын үлэлиир В. А. Скрябин хас биирдии сүөһүгэ аһылыгы сыа-сым курдук нуормалаан биэрэрэ хайҕанна. Оту аһара ороскуоттааһын таһаарыллыбатах. Илья Яковлевич хас сылдьыбыт сиригэр народнай хонтуруол үлэтин уонна совхоз, оройуон сонуннарыттан кэпсиир.

Снимокка: (хаҥастан) фуражир В. А. Скрябин, народнай хонтуруол группатын чилиэнэ В. П. Попов, народнай хонтуруол группатын председателэ И. Я. Чичигинаров уонна субан сүөһү иитиитин биригээдьиирэ В. К. Чичигинаров.

Киһи үөрэ көрөр дьоно

Ферматтан репортаж

—Дьэ бу көр, саамай эрэллээх дьоннорбут,—диир ньирэй хотонугар киирээт биригээдьиир С. Д. Петров. Киһи куолаһыгар дуоһуйуу, киэн туттуу, бигэ эрэл иһиллэллэр.

Кырдьык да, киһи эрэ үөрэ көрүөх хартыыната: хотон олус ыраас, кураанах. Иһиттэн күрдьэҕи арааран бака эрэ күнүкүнүнүктээн түбүгүрдэххэ эрэ маннык ситиһиэххэ сөп. Николай Иннокентьевич Мухинаах итинник да үлэлииллэр: күннэ кырата уонча ньирэйдэр турар муосталарын ыраастыыллар эбит. Ол да иһин төрөөбүттэрэ үһүс ыйыгар барбыт ньирэйдэр түүлэрэ-оҥолоро үчүгэйэ киһини эрэ сөхтөрөр.

—Цеховой-поточнай ньымаҕа киирбиппит үһүс ыйыгар барда. Бу манна саҥа төрөөбүт ньирэйдэри биэс хонук устатыгар уоһаҕынан аһатабыт,—диэн-диэн Николай Иннокентьевич биир клетканы ыйан көрдөрөр. Уон түгүт курдук чэрэгэлээх ньирэйдэр биһигини дьиктиргээбиттии көрөллөр. Үрдүлэригэр оһуордаах ыйаммыт лаампа кыһыл сардаҥалара кутар. Лоп-бааччы режими тутуһан аһатыллар ньирэйдэр холкулар, мэктиэтигэр киһилэргэ көрөөччүлэрин быһыт-лара мал-гылара баарыллыбакка дьалы. Хотоҥҥо ураты сылаас, ураты истиҥ сылыйан сылаас тыына илгийэр. Манна үлэлээччилэр үһүөлэр. Николай Иннокентьевич бэйэтэ сүөһү иитиитигэр үлэлээбитэ 25 сыл буолбут. Оттон сүүрбэччэтин ынахтар сүөһүнү төлөһүттүүргэ анаабыт. Билигин 40 саҥа төрүөҕү көрө сылдьар.

—Сотору бороосу хотонугар көһөрүллүөхтэрэ,—бороохтуйбут «иитиллээччилэрин» диэн сүөһүбүт ыйан кэбиһэр. Очуобо киһи саҥалара ылла. Сыл ахсын итинник. Николай Иннокентьевич ньирэйдэри маҥнайгы ыйдарыгар бүөбэйдээт атыттарга туттарар.

Михаил Михайлович Егоров алта сыллааҕыта Дириҥҥэ сүөсүһүттэр курстарын бүтэриэҕиттэн ынах сүөһүнү төлөһүтүүгэ үлэлиир. Отделениеҕа дириҥ билиилээх, кыайыгас-хотугас үлэһит диэн бастыҥнар кэккэлэригэр сылдьар.

—Ыйыыр маҥнайгы ураты эппиэтинэс сүктэриллиннэ. Тыһы ньирэйдэри ааттардаан көрөн эрэбит,—диир киһи. Кэлэр кэмҥэ маннык бүүс буолуохтаах сүөһүлэри көрөр кырдьык улахан эппиэтинэстээх. Михаил Михайлович ньирэй аһылыгын састаабыгар, тымныыбыттан сэрэтиигэ улахан болҕомтотун уурар, оҕус ньирэйдэри көрөөччү Николай Михайлович Сибиряков биир оннук киһи.

—Түгү эмэ сыыһа туттуохтара, аһатыыларын котутүөхтэрэ диэн кинилэр туспалыгар долгуйбаккын. Кыттаанах дьиссипилиинэлээх, бэрээдэктээх дьон,—биригээдьиир сөбө-махтала эппитэ. Киһи үөрэрэ биһиги бу хотоҥҥо үлэһиттэртэн «онмуту тарийбаттар, маннык суох» диэн биир да үҥсэригир тыыллыбатах. Ол барыта саҥа төрүөҕү ылыыга, көрүүгэ-харайыыга эрдэттэн бэлэмнэммиттэриттэн. Суоскалар, бэтүөнчүктэр кылбаччы суулуллан ахал долбуурдарга кырылаан аҕай тураллар. Уһаайбат лаампа эниэ диэн манна суох. Көрдөххө, итии барыта бытархай курдук. Оттон бытархай кыаллыбатыттан сорох сирдэргэ үгүстүк эрэйдэнэллэр.

Сүөсүһүттэр бары кэпсээнньиктэрин катан клеткалары ыйан хааччаллар, мэхтэнбүттэри тута араараан, эмтиир-сэрэтэр пуунга угаллар. Дьэ итинник курдук күүс быһа түбүгүрүөхтэрэ. Бэл, улахан миэстэлэригэр эбиттээхтэрэ. Быһата, ыччаттах түбүктээх дьон. Киһи эрэнэн эрэйэ.

Л. УНАРОВА.

Олохтоох матырыйааллары туһаныахха

Проблемалар, санаалар

1951 сыллаахха райсовет иһинээҕи суол салаатыгар десятнигынан үлэҕэ киирбитим. Оччолорго оройуон үрдүнэн кыһын-сайын сылдьыһар 949 км ыллык суол баара. Ол кэмҥэ үлэ наар илии күүһүнэн ыытыллара, үлэ-хамнас хаамыыта, олох сайдыыта барыта суолтан тутулуктааҕа. Төрөөбүт оройуонум норуотун хаһаайыстыбата, экономиката бөҕөргүүрүн, нэһилиэнньэ олоҕо-дьаһаҕа сайдарын туһугар бэйэм дьоҕурбунан, кыахпынан көмөҕө оҥорорго сүрүн сорук туруорбуммутум. Отут алта сыллаах сыралаах үлэм түмүгэр—529 км хаһааҕалаах сүрүннээммит суол, 170 км кыһыҥҥы суол оҥоһуллунна. Суоллар сүрүннээммиттэрин түмүгэр 250 км кылгаата. Уһун кэмнэргэ итинник хоргуот сырыыларга төһөлөөх хоромньу таҕыстан сөбүй? Уматыкка, бириэмэ сүтүгэр, хамнаска, техника элэйиитигэр, о. д. а.

Мин 1958 сыллаахха бэс ыйын бүтүүтүгэр, от ыйын саҥатыгар Чурапчы—Мырыла саҥа суолун быраһыантыырбар сис тыа маһын-отун нигнэри тардыыларын, үрүйэлэр уудыыларын, ыраас икки аҥы тардыллар үрдүк сирдэрин талан суолу Бабаҕаттан Туолума баһыгар түһэрэргэ быһаарбыммытым.

Мотоциклбын бэттэх Бабаҕа үрэҕэр хааллара сылдьан хас да күн устата халыҥ сис тыаны сатыы кэрийэн көрбүтүм. Ол кэрийэн сылдьан Бабаҕаҕа түһэр Абрам үрүйэтиттэн сэндэместээх сырыынньа киирииллээх хайаны күн көрөр эҥэриннэн кэлтэччи түһэн иһэн хойо тэллээҕэр хараҥа өҥнөөх баархана маарыныыр кылгас күөх муоҕунан бүрүллүбүт кырыҥҥай томтордор баалларын көрбүтүм. Итиргэн уонна сылайан иһэр киһи быһыытынан сынньанаары даҕаны биир оннук дьоҕус томторго олоро түспүтүм. Ол олорон били күөх муохпун сараланы тардыбытым—былыргы бурдук тардар таас курдук суоруна таастар сыталлар эбит. Баҕар, кэнэҕэс туохха эмэ туһаныахтара диэн санаан, Бабаҕа саҕатыгар улахан харыт тиккэ костер гына эркээйи охсон, киирбит сирбин бэлиэтээн кэбиспитим.

Улахан булумньулаах курдук санаан, Бабаҕа уонна Туолума үрэхтэриттэн суол тутуутугар, атын да наадаларга туһаныллыах таастары булбуппун туһунан партия райкомугар уонна райсовет исполкомугар биллэрбитим. Оччотоҕо райисполком оччотооҕу председателэ С. А. Иванов: «Мыыдаҕааҕыттан сиир бурдукпутун кыайан тиэйбэккэ олорор, ол эн таастын тиэйиэхпит дуо», —диэн бэрт холуурдук эппиэттээн хомотон турардаах. Онон күн бүгүнүгэр диэри туһата тахса илик. Тоһо өр «мин таастарыттан» аатырара буолла, тоҕо эрэ Чурапчы—Мырыла суолун өрөмүөнүгэр дылааһынаах үлэ барбат, түргэнник туһанарга тиэтэйбэттэр.

Айылҕа тааһы, кумаҕы дьыалахтык «биэрбит» сиригэр ис суоллары оҥорууга өр сылларга сыралаһыт буоламмын, бу дьыалаҕа олус «ылдьабын». Кэннинн кэккэ сылларга (1958—1986 сс.) сайын аайы бэйэм баҕа өттүбүнэн таас, кумах саппаастарын булаары Бабаҕа, Туолума, Чөкүүрдээх, Таатта, Хоҥду, Мигири, Бэрэ, Дайба уонна Түөйэ үрэхтэригэр чинчийии үлэтин ыыппытым.

Аллараа Бэстээх—Чурапчы суолун тутуутугар чугаһынан таас матырыйаал суох буолан, Алдан салаа үрэхтэриттэн уонна Яна өрүстэн муоранан эргитэн уу транспортынан Бэстээххэ аҕалан сүөкүүллэр. Оттон кыһыҥҥы суолунан эмиэ хаттаан тиэйэн суоллар тутуллар учаастактарыгар илдьэн сүөкүүллэр. Өскөтүн суол аллараа өттө таас матырыйаал кутуллар тыһа бэлэм буоллаҕына, ол сиртэн эмиэ тиэлэн олохтоох сирин дьэ булуохтаах.

Аллараа Бэстээхтэн тиэйдэхтэрин аайы экономическай хоромньута улаатан, суол тутуута бытааран иһэр. Ол иһин «Якутавтодор» миэстэҕэ олохтоох матырыйаалы туһанаары «Якутгеология» холбоһугунан мин булбут таастарбын, кумахтарбын анализтаппыта. Саппааһын чуолкайдыыр сыалынан Ленатааҕы ГРЭ 1983—1986 сс. ити үөһэ ааттаммыт үрэхтэргэ чинчийиилэри ыыппыта. Туолума тордуттан мөлүйүөнүгэр кубометрдаах кумах былаастаах гравий бэдэр саппааһа көстүбүтэ.

Ааспыт сайын бэс ыйын 17 күнүгэр Туолума салаатыттан, Чөкүүрдээхтэн 500 тыһ. кубометр кэриҥэ кумах былаастаах гравий саппааһын булбутум. Тоһо киэҥник, дириҥник сытарын сабаҕалара ДТ-75 бульдозер көмүллэтэн хайа сыгынньах сирэйин үрдүк чылчаалыттан тэллэҕэр диэри 50 метр уһуннаах, 2,5 метр дириҥнээх гына хоруу оҥорторбутум. Ол былаһын тухары кумах былаастаах ыраас гравий баара чуолкайдаммыта. Итинтэн ураты өссө 20-тэн тахса итинник хайалар сирэйдэригэр дэхсэ баара биллибитэ. ГРЭ этэрээтэ олохтоох матырыйаал быһыытынан туһаныахха сөп диэн түмүк оҥорбута. Онно олоҕуран райисполком ааспыт сыл балаҕан ыйын 16 күнүгэр ону туһанар туһунан быһаарыы ылыммыта. Саҥа карьерга биир миэстэлээх гараһы, үлэһиттэр олорор дьиэлэрин туттардыбыт, аҕыйах кээмэйдээх кумах былаастаах гравий бэлэмнэннэ.

Ити кэнниттэн кыра ахсааннаах, 50—100 тыһ. кубометрдаах матырыйаалы учуонка ылан туһаныахха диэн «Якутавтодор» управлениетыгар суруйан этии киллэрбитим. Суруйук ис хоһоонун кытта билсиһэн баран, икки управление специалистарын сүбэ мунньаҕынан кыра ахсааннаах матырыйаалы көрдөөн, булан туһаҕа таһаарар туһунан быһаарыы ылыммыттар. ГРЭ этэрээтэ быйыл баһаатын үлэтин салгыахтааҕын туһунан сүбэ мунньахтарын боротокуолун ылыммыттарын туттум.

Д. ЛАЗАРЕВ,
оройуон бочуоттаах гражданина.
(Бүтүүтэ бэчээттэннэ).

ШОФЕР—ЫАННЬЫКСЫТ

ССКП чилиэнигэр кандидат Гаврил Эверстов —промкомбинат шофера. Кини «ГАЗ-53» автомашината икки ый устата сүүрбэккэ турда. Ити кэмҥэ хаһааҥҥыга шефтээх Болтоҥо отделениетыгар ыанньыксыттаата. «Сардаана» фермаҕа Гаврил күһүҥҥүттэн промкомбинат коллектива мөөй ылан көрөр 20 ынаҕыттан күнүгэ 80-чуу кг үүтү ыата. Сотору тааҕыта ынахтарын олохтоох ыанньыксыт Лена Седалищеваҕа туттаран Г. Эверстов автомашинатыгар таҥынна.

Бу күннэргэ комсомольскай тэрилтэ секретарын солбуйааччы, оперативнай этэрээт оройуоннааҕы штабын чилиэнэ Гаврил Эверстов ыстахаах үлэ үөһүгэр сылдьар.

С. ИВАНОВ.

Биир иллээх кэргэҥҥэ

□

Кулун тутар: Латвийскай ССР

Айан бэлэҕэ—доҕордоһуу

Күннээх Кавказ үйэлээх үрдүк очуостарыгар киһи өйүгэр-санаатыгар хаалар өйбүт буолааччына. Латвийскай ССР миэхэ кулум-чаҕыл куорат Рижскэй хомо күндээрэр-сандаарар кэмиттэн хаалбыта. Мин Рига куоратыгар көрсүһүүм тэрээбүтүгэр эдэр критиктэр Бүттүн Россиятааҕы II семинардарыгар кыттыы ылыы буолбута.

Латвийскай ССР Юрмала куоратыгар Латвия народнай поэта Я. Райнис аатынан Суруйааччылар айар дьиэлэригэр сүрдээх эйэлээхтик, биир ыал оҕолорун курдук, дьүөрэлэһэхтик олорбуппут. Коллективнай үлэбит түмүгүн «Молодые о молодых» диэн кинигэҕэ күн сирин көрдөрбүттэрэ. Мин түс бэйэм «Литературнай Саха сирэ» диэн тэмаҕа үлэлээбитим. Бу дьоҕус үлэбин поэтесса, талааннаах критик, «Советская литература» сурунаал редколлегиятын чилиэнэ Нина Ростовцева салайбыта.

Каштан, дууп, клен отгом сэбирдэхтэринэн «арҕыыр» Рижскэй хомо кытылынааҕы Юрмала куорат биһигини Прибалтика кэрэ кэстүүтүнэн эҥ кэрдүүлээбиттэрэ, өссө доҕордуу истиҥ сыһыан, [illegible] кэпсээтин өйтөн суруот түгэннэрин элбэҕи бэлэхтээбитэ. Курорт куорат чуумпу кииҥэлэригэр нуучча билиниги биллиилээх суруйааччылара Д. Еремин, Н. Кедионов, Украина эдэр поэта Иван Драч билиниги критическэй ой-санаа турусун туһунан дириҥ иһ хохоонноох лекциялары аахпыттара.

Литературнай нэһилиэстибэ боппуруостарыгар, суруйааччылар айар портреттарын арыйыыга семинарга кыттыбыппыт миэхэ критиктэр Илья Гринберг уонна Евгений Клипович Демьян Бедный, Максим Горькай, Сергей Есенин, Александр Твардовскай, Морис Торес уо. д. а. тустарынан ахтыылары оҕо оруулары истэ олорон Амма Аччыгыйа саха чулуу дьонун характердарын арыйар ньымаларын бу дьоҥҥо чугаһата өйдөөбүтүм. Киһи уонна история кырдьыгын хабаатыылларын дьиктитэ мигини умсугуппута. Бу нуучча дьоно история кырдьыгын, киһи ымпытар-чымпытар отон киһирилэрэ, кыра да сорус детальлара суолта бигэлэрэ уонна онтон улахан суолталааҕы булан таһаарылыыра киниэхэ мунгура суох убаастабылы үһүгүнарбыттара.

Народнай поэт Ян Райнис олоҕун тиһэх күннэригэр олорбут дача-музейыгар сылдьан бу улахан киһи «Кастальола» диэн ахтыы кинигэтигэ суруйан испит улахан үлэтин, «Человек—брат» диэн латыш аҕаачыларын нуучча уонна немец билиигин поэзиятыныы билиһиннэрэр соруктаах антологиятын ситэрбэккэ хаалбыт рукописьтарын долгуйа көрбүппүт. Народнай поэт олоҕо бэйи латыш норуотугар өссө күүскэ чугаһаабыта.

Онтон латыш норуотун бүгүҥҥү поэзиятыгар Пенерис Зириниктис, Виктор Лилзениес, Ян Сарабардис уонна да атыттар билинии билиниилэрбиттэрэ. Рига куорат таҕы арааһ тэрилтэлэр работчайдарын, сулууспалаахтарын кытта көрсүһүүлэргэ тэриллибиттэрэ. Ол кэнни көрсүһүүлэргэ дэтиитэр культуураларын дириҥэ, прогрессивнай өйү-санааны үрдүктүк туталлара чаҕылхайдык көстүбүтэ.

Айан бэлэҕэ—доҕордоһуу диэн саамай сөпкө эталлар эбээт. Семинар күннэрэ миэхэ бэртээхэй нуучча уолунуун Вадим Валериевич Дементьевтиин доҕордоһуубар тэрүөтүнэн буолбута. Ол күнүгэр ыла күн бүгүҥҥүгэр диэри суруйсабыт. Саха литературатын историятын тэрдүттэн билэр, биһиги национальнай культурабытыгар дириҥ убаастабыллаах сыһыаннааҕар бу бэртээхэй киһи Саха народнай поэта Семен Данилов хоһооннорун кэлэн барбыта. Киниэхэ «Литературная Россия» редакциятыгар үлэлиир кэмигэр саха суруйааччыларын айымньыларын бэчээттэтиигэ улахан көмөлөспүтэ. Вадим Валериевич билиигин общественнай наукалар академияларыгар үөрэнэр.

Аан дойдуга аатырбыт рижскэй органын дуорааныгар истибиппит, онно Бетховен Ыйдаҥалаах сонатата үрдүк сүүрүктүү, киһини эрэ сүүрүктүүр, үрүйэ тохтубутун, ама, хайдах умнуоҥуй? Рига ити курдук, кэрэ туул, үтүө санаа уонна үрдүккэ кагүү биир кэрэ түгэнин бэлэхтээбитэ.

Кэрэ Рига, быыстыы,
Москва кыра быраата,
Нуучча дьоно латыштыын
Доҕордоспут куората!
Кэрэ Рига, быыстыы.
Саха эмиэ саа тутан,
Гитлердэри ыраастыы
Кэлэн эҕэлыт дойдугун
Кэрэ Рига, быыстыы.
Үөгэ ыллыы, үлэлиир,
Эҥэрдиин, кырдьаастыын
Эйэ күнүгэр тааптыыр!

Кырдьык, күннээх Латвия доҕордоһуутун үөдүнтүк тутар, Эйэ күнүн таптыыр!

Сэмэн ТУМАТ.

КЫЛЫЫҺЫТТАР ТҮҺҮЛГЭЛЭРЭ

Быйылгы юбилейдээх сылга Эрилик Эристиин аатынан совхоз оройуоҥҥа бастыыр иһин икки улахан күрэхтэһиини үүннэйдэр тэрийэн ыытта. Ол курдук, Чакырга кэнгүл тустуу түһүлгэтин кэннэттэн Хайахсыкка хапсаҕайга, мас тардыһыытыгар уонна атах оонньуутугар оройуон совхозтарын хамаандалара түмсэн күөн көрүстүлэр. Спортивнай биэчэр биэстэлэһэхтарга оройуон, республика биллиилээх спортсменнара: Алексей Евграфовы, Павел Митинин, Мария Кондоюставаны, Николай Оконешникованы, Мария Лукинаны уонна Николай Митини кытта көрүстүлэр.

Норуоппут төрүт оонньуута хапсаҕай—күүстээхтэр, сымсалар көрүһүүлэрэ. Онтон да хапсыһыны бөҕөстөрбүт көрдөрдүлэр. «Чурапчы» совхозтан Саха АССР спордун маастара, республика чемпиона Максим Васильев Спиридон Монастырёвы (Субуруускай) баара эрэ 3 сөкүүндэ иһигэр бырахан кууһуннарда. Онтон Баһылай Манчаары биэһиниһин үһүс призёра Николай Оконешников (Эрилик) Станислав Поповы («Мындаҕаайы») тустуу бүтэрэ 5 сөкүүндэ эрэ иннинэ мэхэстик үүрэн олохтоохтор үөртэ. «Үчүгэй техникатын иһин» диэн бирииһи Дмитрий Коркин ылла. Хамаандаҕа «Чурапчы» совхоз бастакы, эриликтэр иккис, карл маркстар үһүс миэстэлэннилэр.

Мас тардыһыытыгар икки ыйааһыннан бөрт хатыһыылаах, үрдүк күүрээннээх күрэхтэһии буолла. 70 кг-ка кыайыыны Захар Барашков (оройуон киинэ) ситистэ. Иккиһи Прокопий Сивцев (Субуруускай), үсүһү Евгений Илларионов (ОАПХ) ыллылар. 70 кг-тан үөһэлэргэ чемпион бочуоттаах аатын Семен Егоров (ОАПХ) финалга Максим Васильевы кыайан ылла. Үһүскэ Иннокентий Лыткин («Мугудай») тахсыта. Хамаандаҕа ОАПХ-лар, «чурапчылар» уонна оройуон киинэ мас тардыһааччылара кыайыылары ситистилэр.

Атах оонньуута—оройуон иэн туттуута. Бу көрүҥҥэ биһигиттэн 10 Саха АССР уонна РСФСР спордун маастардара үүммуттэрэ, республикаҕа, Дальнай Востокка уонна Сибиргэ тиийэ биллибиттэрэ. Кылыы туостарыгар 34 киһи тахыста. Кинилэр ортолоругар—3 Саха АССР уонна РСФСР спордун маастара. Кылыыһыттар үрдүк көрдөрүүнү ситистилэр. Мырыла ыччата Иван Сергеев араас туоска 27 м 09 см кыырайан кыахтаахтык бастаата. Биллиилээх маастар Николай Адамов 25 м 85 см кылыйда. Оройуон үһүс кылыыһыта Петр Попов (оройуон киинэ) 25 м 72 см түһэн буолла. Эрилик Эристиин совхоз быйылгы чемпиона Иван Поскельскай 25 м 65 см. РСФСР спордун маастара Иван Чиркоев 25 м 15 см түстүлэ. Ыстаҥаҕа оройуон рекордсмена Николай Адамов иннин биэрбэтэ. Көрдөрүүтэ—25 м 85 см.

Спорт

Миэхэ, кырдьаҕас маастарга, бэйэм үөрэппит, эрчийбит уолум Владимир Михайлов (Чакыр) 22 м 10 см ыстанан оройуон чемпионунан буолуута олус үөрүүлээх, киэн туттуулаах. Көрдөрүү өссө үрдүк буолуон Володя бу эрэ иннинэ хапсаҕайга тустан үһүс миэстэлэммитэ уонна мас тардыһыытыгар тайбыта өйдөнөр. Николай Адамов—21 м 95 см, Иван Сергеев—21 м 93 см куобахтаан призердарынан буоллулар. Үс көрүҥ түмүгүнэн абсолютнай чемпион аатын Иван Сергеев, иккиһэ Николай Адамов, үсүс Петр Попов ыллылар. Эдэрдэри сэргэ спорт ветераннара эмиэ ойдулар. Онно ус көрүҥ түмүгүнэн 62 м 10 см түһэн бу ыстатыйа автора кыайыыны ситиста. Иккискэ Иван Барашков («Мугудай»), үһүскэ Николай Захаров («Чурапчы» совхоз) тахсыттылар. Кыайыылаахтар Хайахсыт нэһилиэгин олохтоохторун анал бириистэринэн туттулар. Атах оонньуутугар хамаандаҕан кыайыыны эриликтэр, иккис мугудайдар, үсүс оройуон киинин спортсменнара ситистилэр.

Быдырҕыт Сылантан саҕалаан спорткомитет көҕүлээһининэн илин атах оонньууларыгар күрэхтэһиинин биир күнүгэр ыытар куһаҕан үгэс тэрэ олохсуйааары гынна. Мин маны төрдүттэн утарабын. Тоҕо диэтэххэ, физкультураны уонна спорду нэһилиэнньэ киэҥ араҥатыгар тарҕатар сорук турбутун үрдүнэн субуота күн (бу үлэ күнэ) көрөөччүтэ суох, оскуолаҕа үөрэх бара турдаҕына сарсыардаттан саҕалыыр кэдьүүһэ кыра. Иккиһинэн, спортсменнар сынньамматтар, ол иһин үрдүк көрдөрүү ситиһиллибэт. Үсүһүнэн, күрэхтэһиилэр тэҥҥэ биир сиргэ барыылара олус мэһэйдээх, көстүүтэ суох. Онон субуота киэһэ (үлэ чааһа бүппүтүн кэнниттэн) уонна баскыһыанньа сарсыардаттан саҕалаан ыытар үтүө практиканы умнуута хааллары мыахха.

Атах оонньуутун өссө сайдыннарар сыалтан хамаанда састаабыгар ветеран оннугар 16—17 саастаах оскуола үөрэнээччитин киллэрэр ордук кэскиллээх. Оттон спорт ветераннарын күрэхтэһиилэрин бэйэлэрин спартакиадаларыгар [illegible] тэр туспа, хамаанда састаабыгар киллэрбэккэ туран, оройуон күрэхтэһиилэригэр тэҥҥэ ыытар буоллаҕа, үс көрүҥҥэ кылыыһыттар биир түһүлгэлэр тумсуулаахтар олус улахан буолуо этэ. Маны туһааннаах салалта анаан үөрэтиигэр уонна олоххо киллэрэригэр эрэнэбит.

Д. ЭВЕРСТОВ,
Саха АССР спордун маастара.

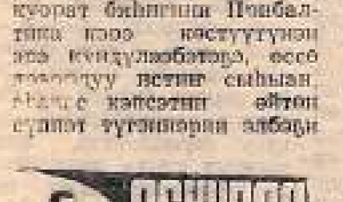

АҔА—КӨМҮСКЭЛ, ЧУГАС ДОҔОР

Чыаппара сельсэбэт кулуубун күндээс түннүктэрэ үгүйар уотунан умайдылар. Аҕалар үлэлэрин кэнниттэн тиэтэйэ-саарайа онно бардылар. Ити киэһэ «Аҕа—көмүскэл, рыцарь, чугас доҕор» диэн биэчэр ыытылынна. Биэчэри тэрийбит, дьахтар комитеттара уонна Бахсы орто оскуолатын учууталлара, культура үлэһиттэрэ кэмэлээн тэрийдилэр.

Биэчэргэ мустубут дьоннор—аҕалар, ийэлэр—бастаан көрүдүөргэ ыйааммыт оҕолор кылаастарынан туус-туспа аҕаларыгар анаан таһаарбыт монтаажтарын бэркэ биһирээн көрдүлэр. Онно аҕалар армейскай хаартыскалара сыһыарыллыбыт, түгү үлэлиилэрэ суруллубут. Онуу сэргэ оҕолор тапталлаах аҕаларыгар анаабыт ырыаларын тыллара бааллар. «Паапабын кытта утуйдахпына ырыым айар». «Улааттахпына паапам курдук бастыҥ тракторист буолуом»... Ити быһыгар төрөппүттэр оҕо иитиитигэр аналлаах уопсай тахса ыйытыылаах анкеталары толорон туттардылар.

Чуорааннык тыаһыыр. Мустубут дьон саалаҕа киирэн олордулар. Дьахтар комитетын председателэ Вера Николаевна Колыркина, төрөппүт комитетын председателэ Вера Ильинична Сокольникова аҕаларга аналлаах биэчэр үөрүүлээх чааһын саҕалыыллар. Оскуола үөрэҕин чааһын сэбиэдиссэйэ Мария Трофимовна Ефимова оҕо иитиитигэр аҕа оруолун туһунан кэпсээтэ. Киһи билигин кэмигэр оҕо иитиитигэр аҕа оруола мөлтөөбүтүн бэлиэтээтэ. Оҕо иитиитинэн аҕалардаас ийэлэр эрэ дьарыктаналлара, ититэ үлэҕэ охсуулаҕа этиллинэ. Наар ийэ иитиитин барбыт ыырбыттар олоххо торугар доҕор оҥостуохтаах таптыыр уоллара хайдах буолуохтааҕын чопчу билбэттэр. Оҕо иитиигэр аҕа кыттыспатаҕына, оҕоҕо аҕа авторитета суох буолар. Итини сэргэ Мария Трофимовна оҕо иитиитигэр саамай ыалдьар боппуруоспутун тоҕоолоон этта. «Совхозка бастыҥ үлэһиттэр элбэхтэр, ол эрээри оҕо иитиитигэр быһаччы оройуоҥҥа аҕалар аҕыйахтар. Оскуола реформатын ыйыыларын сыыйа олоххо киллэрии иһин наада этэ. Онон совхоз, отделение салайааччылара бастыҥ производственниктар үлэлэрин сыаналааһыннарыгар үлэһит оҕону иитиигэ оруолугар уонна общественнай активноһыгар болҕомтону ууралларага уолдьаста эбээри, күн бүгүҥҥүгэр диэри ити суох. Реформа ыйыылара хаһан толоруллуохтараай?».

Ити кэнниттэн киин агитштаб начальнига, оскуола учуутала Александра Петровна Коркина «Карл Маркс хайдах аҕа этэй?» диэн бэсиэдэни оҥорбутун саалаҕа мустан олорооччулар бэркэ сэргээн иһиттилэр.

Онтон педагогическай үлэ ветерана Татьяна Николаевна Хозутова мустубут дьоҥҥо Илья Николаевич Ульянов таптыыр кэргэнигэр дириҥ ытыктабылынан сыһыаннаһыыта оҕолоругар бэриллэн иһэтин туһунан кэпсээтэ.

Түмүгэр педагогическай үлэ ветерана Варвара Григорьевна Слепцова уол оҕо, эр киһи, аҕа туһунан саха өс хоһоонноорун билиһиннэрдэ. Отделение управляющайа Петр Петрович Попов аҕата 12 оҕону хайдах иитэн атахтарыгар туруорбутун туһунан, Варвара Григорьевна Слепцова аҕата киниэхэ Чурапчы сиригэр-дойдутун, дьонун-сэргэтин туһунан кэпсээбитин, аҕалара хабылык, хаамыска оонньуоторун туһунан иһирэхтик кэпсээтилэр.

Оскуола үлэҕэ үөрэтиигэ учуутала Егор Дмитриевич Соловоумов кинилэр дьиэ-кэргэн маастар арааһ сувениралары оҥоруулларын туһунан көрдөрө-көрдөрө кэпсээтэ.

Ээспэдэлэр кэннилэриттэн мустубут дьон көрдөөх оонньуулары оонньоотулар. Эр дьоннор алталыы киһилээх кырдьаҕастар уонна эдэрдэр диэн икки хамаандаҕа хайдыһан көрдөөх эстафетаҕа кытыннылар. Тимэх тигэргэ, оҕону суулууурга, оҕону утутуутугар, оҕо ырыаларын ыллааһыныгар, о. д. а. күрэхтэһиинэн «кырдьаҕастар» кыайыылаахтарынан тахсыстылар. Манна отделение механига Иван Иванович Хон, тутуу үлэһитэ Иннокентий Константинович Лыткин, хонуу биригэдьиирэ Владимир Михайлович Постодьяконов, химия учуутала Тарас Егорович Толстоухов уонна да атыттар кыттыбыт олус кыттыылара. Оонньуу-ноо хайгыыр диэтэ уҥарабакка тардылынна.

И. ЛЕВИН.

Редактор
Н. Е. МАКАРОВ.

Тубольница бастайааннай үлэҕэ поварга, санитаркаларга, иһит уонна таҥас сууйааччыларга наадыйар. Повардар, таҥас сууйааччылар олорор дьиэнэн хааччыллаллар. Ким үлэҕэ киириэн баҕалаахтар кылаабынай врачы кытта кэпсэтиэххит. Телефон N-ра: 21-587.

Администрация.

Таптыыр ийэм, эбэбит, эдьиийбит, аймахпыт колхознай тутуу ветерана, стахановскай хамсааһын кыттыылааҕа

ИВАНОВА
Елена Николаевна

87 сааһыгар ыалдьан өлбүтүн билэр дьоҥҥо, дириҥник курутуйан туран, иһитиннэрэбит.

Кыыһа, сиэннэрэ, балтылара, аймахтара.

ИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 26 «а». ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54967. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча ул. Карла Маркса 26 «а». Тираж 3799 экз.

№ ЗАКАЗА 34.